

Faktory ovlivňující vnímání tvrzení o sexuálním obtěžování na pracovišti

Teoretické ukotvení

Sexuální obtěžování na pracovišti představuje významný sociální problém, který může mít výrazné negativní dopady na pracovní prostředí i psychickou pohodu jednotlivců. Vedle samotného výskytu tohoto jevu je důležité také to, jak ho lidé vnímají a interpretují.

V této práci se zaměřuji na tvrzení „How often women exaggerate claims of sexual harassment in the workplace“. Předpokládám, že percepce tohoto tvrzení se mezi jednotlivci liší, a že tyto rozdíly mohou souviset se sociodemografickými charakteristikami respondentů.

Významným faktorem ovlivňujícím vnímání sexuálního obtěžování je pohlaví. Výzkumy ukazují, že ženy mají tendenci vnímat projevy sexuálního obtěžování citlivěji než muži, což může souviset s jejich častější zkušeností s tímto jevem (Rotundo et al., 2001; McDonald, 2011).

Dalším relevantním faktorem je věk. Některé studie naznačují, že citlivost k problematice sexuálního obtěžování může ovlivňovat i věk, což může souviset s generačními rozdíly v normách a hodnotách (Magaji, 2020). Bývá tam ale slabší efekt než u genderu.

Jako další faktor jsem si zvolila politické postoje jedince, konkrétně seburčení na škále mezi extrémní levicí a extrémní pravíci. Politická orientace totiž může ovlivňovat způsob, jakým jednotlivci vnímají sociální nerovnosti a konflikty ve společnosti. Konzervativní ideologie, která se v evropském kontextu často překrývá s pravicovou politickou orientací, je spojena s vyšší mírou akceptace sociální hierarchie a nerovnosti mezi skupinami (Jost et al., 2003). Lze proto předpokládat, že jedinci identifikující se více s pravíci mohou být méně citliví k problematice sexuálního obtěžování nebo častěji vnímat jeho projevy jako nadsazené.

Jako poslední faktor, který jsem se rozhodla zohlednit ve své práci je religiozita. Ta bývá často spojována s tradičnějšími postoji k genderovým rolím, což může ovlivňovat i interpretaci situací se sexuálním obtěžováním (Inglehart & Norris, 2003).

Výzkumná část

Data, která jsem se rozhodla použít v této analýze pocházejí z European Social Survey (ESS), konkrétně z poslední dostupné vlny. ESS představuje rozsáhlý mezinárodní dataset zaměřený na hodnoty, postoje a sociální charakteristiky obyvatel evropských zemí, což umožňuje analyzovat postoje k citlivým společenským tématům na velkém a heterogenním vzorku.

Pro účely analýzy jsem vybrala proměnnou zachycující míru souhlasu s tvrzením „How often women exaggerate claims of sexual harassment in the workplace“, která je měřena na ordinální škále od „nikdy“ po „vždy“.

Vzhledem k tomu, že závislá proměnná má ordinální charakter (uspořádané kategorie), jsem zvolila ordinální logistickou regresi. Tento model umožňuje zachytit vztah mezi vysvětlujícími proměnnými a pravděpodobností vyšší míry souhlasu s daným tvrzením.

Do modelu byly zahrnuty proměnné pohlaví, věk, politická orientace a míra religiozity. Původně jsem si myslela, že nebude potřeba data nijak dodatečně upravovat, protože jsem nechtěla ztratit data, která byla obsažena v jednotlivých kategoriích. V průběhu analýzy se však ukázalo, že model vykazuje problémy spojené s nízkými četnostmi v některých kombinacích kategorií (tzv. *sparse data problem*, tedy řídká data). Z tohoto důvodu jsem některé proměnné zjednodušila sloučením kategorií.

Politická orientace byla rozdělena do tří skupin (levice, střed, pravice) a religiozita byla rovněž sloučena do tří kategorií (nízká, střední, vysoká). Tento postup byl zvolen s cílem zvýšit stabilitu modelu a zajistit dostatečné zastoupení jednotlivých kategorií.

Tento krok sice situaci zlepšil, ale problém zcela neeliminoval. Konkrétně se ukázalo, že model nespĺňuje předpoklad paralelních linií. Jádrem tohoto předpokladu je, že vliv jednotlivých proměnných by měl být stejný napříč různými úrovněmi závislé proměnné. V tomto případě se však ukazuje, že se tyto vlivy mohou lišit, a model tak představuje spíše zjednodušené shrnutí těchto vztahů a z tohoto důvodu je třeba výsledky interpretovat s opatrností.

Parameter Estimates

		Estimate	Std. Error	Wald	df	Sig.	95% Confidence Interval	
							Lower Bound	Upper Bound
Threshold	[wexashr = 1]	-1,190	,039	917,357	1	,000	-1,267	-1,113
	[wexashr = 2]	,796	,038	429,555	1	,000	,720	,871
	[wexashr = 3]	2,888	,041	4894,221	1	,000	2,807	2,969
	[wexashr = 4]	5,409	,061	7946,617	1	,000	5,290	5,528
Location	agea	,018	,001	1093,318	1	,000	,017	,019
	[gndr=1]	,426	,019	483,808	1	,000	,388	,464
	[gndr=2]	0 ^a	.	.	0	.	.	.
	[lrscaler_new=1,00]	-,526	,028	358,773	1	,000	-,580	-,472
	[lrscaler_new=2,00]	-,129	,023	30,746	1	,000	-,174	-,083
	[lrscaler_new=3,00]	0 ^a	.	.	0	.	.	.
	[rlgdgr_new=1,00]	-,049	,024	4,218	1	,040	-,095	-,002
	[rlgdgr_new=2,00]	,084	,024	12,171	1	,000	,037	,131
	[rlgdgr_new=3,00]	0 ^a	.	.	0	.	.	.

Link function: Logit.

a. This parameter is set to zero because it is redundant.

Výsledky ordinální logistické regrese ukazují, že všechny zahrnuté proměnné mají statisticky významný vliv na vnímání tvrzení o přehánění sexuálního obtěžování na pracovišti. To může ale souviset pouze s velikostí souboru.

Nejsilnější efekt byl zjištěn u pohlaví. Ženy mají ve srovnání s muži přibližně o 44 % nižší šanci souhlasit s tvrzením, že ženy přehánějí tvrzení o sexuálním obtěžování na pracovišti (OR = 0,56). Tento výsledek odpovídá předchozím zjištěním, podle nichž ženy vykazují vyšší citlivost vůči problematice sexuálního obtěžování

Věk respondentů má rovněž statisticky významný, avšak relativně slabý efekt ($OR = 1,01$). S rostoucím věkem se tedy mírně zvyšuje pravděpodobnost souhlasu s daným tvrzením. Tento trend může souviset s generačními rozdíly v postojích k genderovým otázkám

Významný vztah byl nalezen také u politické orientace. Respondenti s pravicovou orientací mají vyšší pravděpodobnost souhlasu s tvrzením než respondenti levicově orientovaní, zatímco respondenti se středovou orientací se nacházejí mezi těmito dvěma skupinami. Tento výsledek je v souladu s výzkumy, které poukazují na rozdíly v hodnotových orientacích mezi jednotlivými politickými skupinami

Podobně i religiozita vykazuje statisticky významný vztah. Vyšší míra religiozity je spojena s vyšší pravděpodobností souhlasu s daným tvrzením, což může souviset s tradičnějšími hodnotovými postoji a normami

Pseudo R-Square

Cox and Snell	,055
Nagelkerke	,060
McFadden	,022

Link function: Logit.

Hodnota pseudo koeficientu determinace (Nagelkerke $R^2 = 0,060$) naznačuje, že model vysvětluje pouze malou část variability v odpovědích respondentů. To znamená, že ačkoliv jsou zkoumané proměnné statisticky významné, existují i další faktory, které vnímání daného tvrzení ovlivňují.

Závěr

Závěrem lze shrnout, že vnímání tvrzení o přehánění sexuálního obtěžování na pracovišti je významně spojeno s pohlavím, věkem, politickou orientací a religiozitou. Výsledky ukazují systematické rozdíly mezi jednotlivými skupinami respondentů, přičemž nejsilnější efekt byl zaznamenán u pohlaví.

Je však nutné zdůraznit, že velikost některých efektů je relativně nízká a model zároveň vykazuje určitá omezení, zejména nesplnění předpokladu paralelních linií a přítomnost nízkých četností v některých kombinacích kategorií. Z tohoto důvodu je třeba výsledky interpretovat s opatrností a chápat je spíše jako indikaci vztahů než jako jejich přesné kvantifikování.

Navzdory těmto omezením analýza přispívá k pochopení faktorů, které souvisejí s vnímáním sexuálního obtěžování v evropském kontextu.

Seznam použitých zdrojů

Rotundo, M., Nguyen, D.-H., & Sackett, P. R. (2001). A meta-analytic review of gender differences in perceptions of sexual harassment. *Journal of Applied Psychology*, 86(5), 914–922.

<https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.5.914>

McDonald, P. (2011). Workplace Sexual Harassment 30 Years on: A Review of the Literature. *International Journal of Management Reviews*, 14(1), 1–17. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2370.2011.00300.x>

Magaji, A. B., Ikhida, J. E., Timur, A. T., & Timur, S. (2020). Sexual Harassment in Higher Education: Students' Perceptions and Attitudes. In *Lecture Notes in Management and Industrial Engineering* (pp. 40–50). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-42416-9_5

Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W., & Sulloway, F. J. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin*, 129(3), 339–375. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>

Jost, J. T., Glaser, J., Kruglanski, A. W., & Sulloway, F. J. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin*, 129(3), 339–375. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.3.339>

Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=855>